

**APLIKACE ETICKÝCH KODEXŮ VE STÁTNÍ SPRÁVĚ V ČESKÉ
REPUBLICĚ**

MARTA PELLAR

APLIKACE ETICKÝCH KODEXŮ VE STÁTNÍ SPRÁVĚ V ČESKÉ REPUBLICCE

Studie „Aplikace etických kodexů ve státní správě“ se zaměřuje na problematiku etických kodexů u zaměstnanců státní správy. Pro potřeby studie byly vybrány ústřední orgány státní správy. Studie tedy zjišťuje aplikaci etických kodexů „pouze“ u ústředních orgánů státní správy (jejich abecední přehled je uveden v Tabulce v Příloze č.2). Celkem se jedná o 26 ústředních orgánů státní správy.

Cílem studie je zjistit, jak jsou v České republice u orgánů státní správy, v tomto případě u ústředních orgánů státní správy, aplikovány etické kodexy. **Dílejší cíle** jsou následující: zjistit, v kterých orgánech státní správy jsou etické kodexy zavedeny; v jaké formě jsou etické kodexy zavedeny; kdo je odpovědný za revizi etických kodexů příslušného orgánu státní správy; zda jsou organizována školení k etickým kodexům, pro koho jsou případná školení určena; kdo jsou školitelé a jakou mají kvalifikaci.

Studie je celkem rozdělena do šesti částí. Obsahuje: abstrakt/shrnutí, úvod ke studii, stručný popis problému, závěr a doporučení spolu, nezbytné přílohy, bibliografii a poznámky.

ÚVOD

Téma studie, jak již bylo zmíněno výše, je aplikace etických kodexů ve státní správě. Studie se zaměřila na analýzu týkající se ústředních orgánů státní správy v souvislosti s etickými kodexy. Studie byla koncipována jako praktický screening aplikace etických kodexů ve státní správě v České republice.

„V průběhu celé historie je pro státní (veřejnou) správu charakteristické obstarávání životně důležitých věcí pro společenské organismy uspořádané ve stát“⁹. Státní správa je výkonnou složkou ve sféře veřejných služeb. Za veřejnou službu považujeme službu státu a jeho orgánů, službu dalších veřejnoprávních složek jako jsou například obce a další státní územní celky. Aparát státní správy, který je nástrojem pro výkon veřejných služeb státu a samosprávných orgánů, může být hodnocen podle různých kritérií, například z pohledu ekonomické efektivity, z pohledu ceny, kterou občan platí, výkonnosti a dalších kritérií. Studie se soustředila na jedno z kritérií hodnocení veřejné služby a to na etické chování, které je definováno etickými kodexy. Veřejná služba je poskytována nejen úředníky, ale i politiky a politickými subjekty obecně.

Orgány státní správy nezajišťují jen chod veřejných služeb, které mohou být poměřovány kvalitativně nebo kvantitativně, ale patří sem i úroveň rozhodování o tom, co a jakým způsobem má být provedeno, tzn. management veřejných služeb. Na druhou stranu je třeba zmínit, že veřejný sektor a soukromý sektor se řídí jinými pravidly a co je „dovolené“ soukromé firmě, není možné aplikovat stejnou měrou ve veřejném sektoru. „Etické chování ve veřejném sektoru liberálních demokracií je postaveno na základě držby (zastávání) úřadu. Veřejné úřady ztělesňují závazky a povinnosti, které odrážejí složité předivo ústavních, právních a politických odpovědností v chování veřejné správy“⁸. V některých vyspělých liberálních demokraciích je prolínání některých prvků soukromého sektoru (uzavírání smluv, zadávání soutěžních nabídek, důraz na poměr výkonnosti a přiměřené odměny a další) do veřejného přirozeným vývojem ve veřejném sektoru, jež ztělesňuje snahu státu zmodernizovat veřejnou správu.

Stím je spojena přirozeně řada konfliktů a sporných otázek týkající se státní správy. „Vzájemné propojování veřejného a soukromého sektoru, stejně jako prorůstání politické a administrativní složky veřejné služby, snadno vedou ke korupci; té lze čelit zejména výchovou ve smyslu etických kodexů a jiných závazných pravidel“⁶.

Etický kodex je soubor pravidel či zásad, kterými se, v tomto případě orgány státní správy a všichni její zaměstnanci, řídí. Etické kodexy existují nejen v oblasti státní správy a jejích orgánů, ale i v rámci velkých podnikatelských společností a firem, různých zájmových nebo profesních organizací a dalších. Jak jsou etické kodexy stanoveny, zda vůbec a jaká je jim připisována důležitost, souvisí přirozeně s politickým uspořádáním státu. Diskuze na téma etických kodexů a etického chování orgánů státní správy bude spíše probíhat v demokratických státech než-li v zemích, které považujeme za nedemokratické.

Smyslem etického kodexu je zavést pravidla, která jsou platná po všechny zaměstnance orgánů státní správy. Etické chování je spojeno nejen s objektivními pravidly chování v rámci etických kodexů, ale je spojeno i se subjektivním pocitem jedince, jak by se měl v té které situaci chovat.

„Etika ve veřejné službě je o praktické aplikaci morálních standardů ve vládě“⁷. Aplikace etického kodexu je poslední, ale ve své podstatě nejdůležitější fází, kterou projde každý orgán, instituce či organizace, která se rozhodne pro zavedení kodexu. Sousedními fázemi jsou sestavení etického kodexu, připomínkový proces, či proces schvalování, jeho ustanovení, tzn. přidělení určité hodnoty kodexu, aplikace a s tím související kontrola a sankce za nedodržování pravidel chování stanovených etickým kodexem. Důležitým předpokladem pro úspěšné následování pravidel etických kodexů je dostatečná podpora nadřízených orgánů ve

státní správě, podporující politické klima a silná vůle pro dodržování těchto pravidel jako motivační prvek.

Základním dokumentem týkající se etického kodexu určený pro orgány veřejné správy v ČR, je Usnesení vlády České republiky č. 270 ze dne 21. března 2001, viz Příloha č.1. Etický kodex je přílohou tohoto Usnesení s názvem „Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě“¹. Na jeho přípravě se podíleli členové tehdejší vlády a vedoucí ústředních orgánů státní správy, přednostové okresních úřadů a primátoři vybraných měst.

Studie oslovila celkem 26 orgánů ústřední státní správy, seznam je v Tabulce v Příloze č.2. Pro zjištění potřebných informací byly kontaktovány ve většině případech personální oddělení ústředních orgánů, případně tiskové oddělení nebo tiskoví mluvčí daných resortů. Byli dotazováni na stanovené dílčí cíle studie, viz Abstrakt výše. Pro stručné a přehledné shrnutí výsledků dotazování byla vytvořena Tabulka, která je v Příloze č.2. Podrobné výsledky dotazování, jež korespondují s dílčími cíly a celkovým cílem studie, jsou v části třetí, Popis problému. Zmíněná třetí část obsahuje podrobný popis výsledků dotazování u všech oslovených ústředních orgánů státní správy. Orgány státní správy jsou řazeny podle abecedního pořádku.

Shrnutí a celkové zhodnocení výsledků studie jsou v části čtvrté, Závěr a doporučení.

POPIS PROBLÉMU

Třetí část studie obsahuje následující: informace týkající se Usnesení vlády č. 270 z roku 2001, jehož přílohou je Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě, funkci odd. Institutu státní správy pro předsednictví České republiky v Radě EU, metodologii dotazování a podrobný popis výsledků dotazování oslovených ústředních orgánů státní správy v České republice.

Odd. Institutu státní správy pro předsednictví České republiky v Radě EU:

Oddělení Institut státní správy pro předsednictví České republiky v Radě EU (dále jen Institut státní správy) funguje v této podobě od 1.1.2006. Nadřízeným orgánem Institutu státní správy je Ministerstvo vnitra ČR. Institut státní správy je přímo řízen náměstkem ministra vnitra ČR, dříve patřil do působnosti Úřadu vlády ČR.

Institut státní správy má celkem 12 zaměstnanců. V současnosti hlavní činností, kterou se zabývá, je příprava České republiky na předsednictví v Radě EU, současně zajišťuje vzdělávací aktivity pro ústřední orgány státní správy. Vzdělávání můžeme rozdělit na tzv. **vstupní vzdělávání**, které organizačně může zajišťovat každý ústřední orgán státní správy samostatně (většinou úřady využívají své zaměstnance tedy vnitřní zdroje, externí agentury nebo se obracejí na Institut státní správy) a tzv. **vstupní vzdělávání následné**, které zajišťují ústřední orgány státní správy a Institut státní správy. Vstupní vzdělávání následné má obligatorní charakter a mělo by proběhnout do 12 měsíců od nástupu zaměstnance do pracovního poměru. Institut státní správy řídí metodiku obou typů vzdělávání podle Pravidel vzdělávání ve správních úřadech (Pravidla jsou platná od 30.11.2005), kde je zařazen i vzdělávací blok týkající se etiky s názvem „Obecné zásady etického chování“. Vzdělávací aktivity probíhají v současné době e-learningovou formou a jsou zakončeny testy. Dříve, tedy před přijetím Pravidel vzdělávání ve správních úřadech, probíhaly vzdělávací aktivity prezenční formou. Mezi lektory prezenční formy studia patřili například Doc. Němcová (NKÚ), Dr. Peřich (NKÚ) a další odborníci. Prezenční forma vzdělávacích aktivit byla zakončena testy.

Akreditace, případně licence Institut státní správy nemá, jeho akreditace odkazuje na zákon o státní službě č. 218/2002 Sb.. Institut státní správy zajišťuje vzdělávací aktivity sám, nespolupracuje s žádnou externí agenturou nebo firmou. Vzdělávací aktivity zajišťují pouze zaměstnanci Institutu státní správy. V Příloze č. 3 je Přehled správních úřadů, které využívají vzdělávacích aktivit Institutu státní správy.

Usnesení vlády ČR ze dne 21.března 2001 č. 270 ke Kodexu etiky zaměstnanců ve veřejné správě (dále jen Usnesení):

Usnesení je vnitřní předpis, tzn. je to právní forma bez obecné návaznosti, která je závazná pro zaměstnance státní správy a jejích orgánů. Usnesení obsahuje mimo jiné Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě (dále jen Kodex), který se skládá ze 7 článků týkající se etických zásad a ustanovení. Vyhotovením Kodexu bylo pověřeno Ministerstvo vnitra ČR, které je jeho gestorem. Podle Článku 1 Kodexu je Kodex doporučením pro zaměstnance správních úřadů a pro zaměstnance územních samosprávných celků. Kodex stanovuje pravidla týkající se obecných zásad při výkonu veřejné služby (vysoká odborná úroveň, korektní vztahy mezi zaměstnanci úřadu, objektivita při rozhodování apod.), týkající se střetu zájmů, politické nebo veřejné činnosti zaměstnanců státní správy, darů a jiných nabídek, zneužití předního postavení a oznámení nepřípustné činnosti. Celé znění Kodexu je v Příloze č. 1.

Jednotlivé orgány ústřední státní správy mohou vytvořit pro své potřeby vlastní etické kodexy, které by měly vycházet z tohoto „vládního“ Kodexu.

METODOLOGIE DOTAZOVÁNÍ:

Cílem studie je: zjistit jak jsou v České republice u orgánů státní správy, v tomto případě u ústředních orgánů státní správy, aplikovány etické kodexy.

Dílní cíle jsou tyto:

- zjistit, v kterých orgánech státní správy jsou etické kodexy zavedeny;
- v jaké formě jsou etické kodexy zavedeny;
- kdo je odpovědný za revizi etických kodexů příslušného orgánu státní správy;
- zda jsou organizována školení k etickým kodexům, pro koho jsou připadná školení určena;
- kdo jsou školitelé a jakou mají kvalifikaci

Celkem bylo osloveno 26 orgánů ústřední státní správy, jejich abecední seznam je v Tabulce, která je v Příloze č. 2.

Nejprve bylo stanoveno, které orgány státní správy budou do studie zahrnuty. Vzhledem k omezenému rozsahu studie, jež se řídil daným zadáním, byly jako předmět zkoumání zvoleny ústřední orgány státní správy. Mezi ústřední orgány státní správy patří klíčové státní úřady včetně ministerstev a Úřadu vlády ČR. Vycházela jsem ze seznamu jež je zveřejněn na internetových stránkách portálu veřejné správy².

Pro potřeby šetření jsem nejprve vyhledala příslušné kontakty jednotlivých ústředních orgánů státní správy zveřejněné na jejich webových stránkách. Všechny orgány jsem oslovila prostřednictvím jejich personálních odborů, tiskových odborů, odborů pro komunikaci s veřejností nebo prostřednictvím jejich tiskových mluvčích a on-line formulářů. Oslovování byli prostřednictvím elektronické pošty. Se zástupci Úřadu vlády ČR a odd. Institutu státní správy pro přípravu předsednictví České republiky v Radě EU jsem se sešla osobně.

Dotazy jež byly kladeny osloveným úřadům se sestávaly z dílních cílů studie, viz výše. Zároveň bylo požádáno o zaslání etického kodexu užívaným příslušným úřadem v elektronické formě. První část dotazů kladených prostřednictvím elektronické pošty byla odeslána v druhé polovině prosince 2006, konkrétně 16.12.2006. Další část emailových dotazů byla odeslána 22.12.2006. Další dotazování pokračovalo ve zbytku měsíce prosince 2006 a do poloviny ledna 2007. Poslední žádost o upřesnění či zaslání požadovaných informací byla zaslána v termínech od 8.1. do 9.1. 2007. Z výsledků zaslanych odpovědí byla sestavena Tabulka v Příloze č.2. Podrobné výsledky dotazování na základě stanovených dílních cílů jsou obsaženy v této části. Výsledky dotazování byly zaznamenány co nejpřesněji, tak jak byly poskytnuty osloveným ústředním orgánem státní správy.

VÝSLEDKY DOTAZOVÁNÍ:

Český báňský úřad (ČBÚ)

ČBÚ zpracoval v návaznosti na doporučení vlády ČR vydané jejím usnesením č. 270 z roku 2001 Opatření předsedy ČBÚ ze dne 15. dubna 2001, kterým vydal Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě. Vedle toho řídicího aktu, je po termínu vydání předáván při uzavírání pracovního poměru, formou ozdobné informace Kodex každému novému zaměstnanci. Podle ČBÚ, vzhledem k závažnosti a obsažnosti Kodexu a přímé hrozbě konkrétních sankcí za porušení stanovených závazných pravidel chování zaměstnanců, včetně možnosti posouzení míry porušení těchto pravidel jako naplnění výpovědního důvodu zaměstnanci, není v současné době žádný objektivní důvod k revizi Kodexu. Konkrétní seznamování s pravidly etického kodexu v podmínkách ČBÚ je součástí přijímacího řízení, jež je prováděno s každým nově přijímaným zaměstnancem Personálním oddělením ČBÚ.

Český statistický úřad (ČSÚ)

ČSÚ má stanoven etický kodex pro své zaměstnance, byla přijat 17. 9. 2001. Kodex je obsažen v Rozhodnutí předsedy ČSÚ č. 15/2001. Rozhodnutí je k dispozici všem zaměstnancům na intranetu ČSÚ. Etický kodex ČSÚ a jeho zaměstnanců je možno stáhnout ve formátu PDF z webové stránky ČSÚ – www.czso.cz³. Za revizi etického kodexu je odpovědný odbor Kancelář předsedy ČSÚ. Zaměstnanci jsou s etickým kodexem seznamováni při nástupu do zaměstnání, kdy jej podpisují v personálním oddělení ČSÚ a záznam je vložen do jejich osobního spisu. Školení o etickém kodexu je součástí Universálního vzdělávacího bloku pro úředníky státní správy organizovaném Institutem státní správy při úřadu vlády, kde problematiku etického kodexu školí Doc. Ing. Lidmila Němcová, CSc., předsedkyně Společnosti pro etiku v ekonomii.

Český telekomunikační úřad (ČTÚ)

ČTÚ má stanoven etický kodex pro své zaměstnance. Etický kodex je ve formě Vnitřního předpisu-Závazný pokyn ČTÚ č. 23/2005-kterým se po potřeby ČTÚ vydal Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě. Text kodexu je zveřejněn na intranetu ČTÚ. Zároveň odkaz na Závazný pokyn ČTÚ č. 23/2005 a usnesení vlády č. 595/1995, o katalogu opatření ke zlepšení výkonu státní správy ve vztahu k občanům, uveden v Pracovním řádu ČTÚ, umístěném rovněž na intranetu ČTÚ. Za revizi etického kodexu odpovídá personální odbor ČTÚ. Školení týkající se etického kodexu probíhají rámci vstupního vzdělávání nových zaměstnanců ČTÚ a také v rámci porad jednotlivých útvarů ČTÚ. Školitelem je ředitel Personálního odboru a příslušný vedoucí zaměstnanec.

Český úřad zeměměřičský a katastrální (ČÚZK)

ČÚZK má Kodex etiky zaměstnanců v resortu Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního. Kodex vešel v platnost v roce 2001, byl vydán Opatřením předsedy ČÚZK v souladu s Usnesením vlády ČR č. 270 ze dne 21.3.2001¹. Kodex má formu vnitřního předpisu, který je zveřejněn v elektronické podobě na intranetových stránkách ČÚZK, v tištěné podobě je u sekretářek jednotlivých organizačních útvarů. Za revizi kodexu odpovídá personální odbor ČÚZK. Školení, které by se týkalo výhradně etického kodexu úřad neprovádí, každým rokem však plní Protikorupční program ČÚZK. Při přijímání zaměstnanců ČÚZK zajišťuje na vytipované pozice zkoumání rizikových faktorů, které mohou ovlivnit jejich chování v možném korupčním prostředí. Dále ČÚZK věnuje pozornost problematice možných ohrožení a výsledná zjištění využívá při personálním plánování. ČÚZK realizuje systém soustavného monitoringu katastrálních úřadů s ohledem na možná korupční ohrožení formou průzkumů postojů klientů a výsledky monitoringu pak využívá pro hodnocení korupčních rizik a přijímání protikorupčních opatření na jednotlivých katastrálních úřadech. Ve vstupním vzdělávání v rámci adaptačního procesu pro nově přijímané zaměstnance věnuje ČÚZK zvýšenou pozornost Kodexu etiky zaměstnanců v resortu ČÚZK a seznamuje zaměstnance s protikorupční, opatřením na pracovištích. V rámci resortního skupinového odborného vzdělávání zavedl ČÚZK témata zaměřená na problematiku korupce a v dlouhodobě koncipovaných programech vzdělávání vrcholového a středního managementu zařadil bloky věnované problematice korupce ve státní správě včetně právních a etických aspektů a sociálně psychologických hledisek korupčního chování. Školiteli jsou například lektori Etického fóra ČR, poslední seminář byl organizován ve spolupráci s Transparency International-ČR, o.p.s.. Seminářů se rovněž účastní management celého resortu (ředitelé odborů ČÚZK, ředitelé katastrálních úřadů, ředitelé katastrálních pracovišť, vedoucí oddělení a ti, které určí ředitelé KÚ).

Energetický regulační úřad (ERÚ)

ERÚ se řídí Etickým kodexem zaměstnanců státní správy, který byl zhotoven v rámci Usnesení vlády ČR č. 270/2001¹. Etický kodex vešel v platnost Usnesením č. 270 z roku 2001. Kodex je zveřejněn na webových stránkách ERÚ, na intranetu ERÚ a je rovněž součástí vnitřních předpisů, a to: Organizačního řádu a Pracovního řádu. Revize kodexu je v kompetenci Úřadu vlády ČR, revize vnitřních norem ERÚ je v kompetenci předsedy ERÚ. Se všemi výše uvedenými normami jsou zaměstnanci ERÚ seznamováni při nástupu do zaměstnání v rámci vstupního

vzdělávání. Dále všichni zaměstnanci po uplynutí zkušební doby jsou povinni absolvovat tzv. vstupní vzdělávání následné, jehož součástí je i blok přednášek o etice a etickém kodexu. Toto vzdělávání je organizováno Úřadem vlády ČR-Institutem státní správy, který určuje obsah školení a zajišťuje lektory. Ve zmíněném institutu se vedoucí zaměstnanci zúčastňují speciálních kurzů pro vedoucí zaměstnance, které jsou zaměřeny kromě jiného na speciální problematiku protikorupčního jednání. V tomto kurzu se problematika etiky a etického kodexu objevuje opět ve dvou blocích.

Ministerstvo dopravy ČR (MD)

Ministerstvo se k otázkám nevyjádřilo.

Ministerstvo financí ČR (MF)

Ministerstvo financí má etický kodex, který je součástí Pracovního řádu MF. Kodex byl platí od 1.1.1999. Za revizi etického kodexu odpovídá Personální odbor. Školení jsou pořádána v rámci vstupních školení, přednášejícím je PhDr. Kateřina Niklová. Pokud je v rámci MF zájem o prohloubení znalostí, jsou pracovníci vysíláni na školení pořádaná Institutem státní správy.

Ministerstvo informatiky ČR (MI)

MI má stanoven etický kodex pro své zaměstnance. Kodex nabyl účinnosti 1.2.2003, těsně po vzniku MI a to na základě Rozhodnutí ministra informatiky. Etický kodex je přístupný všem zaměstnancům na intranetu MI. Za revizi kodexu odpovídá Kancelář náměstka (dříve Kancelář ministra MI). Školení k etickému kodexu jsou organizována pro nové zaměstnance MI. Vzhledem k tomu, že MI je relativně malý úřad, využívá ke školení Institut státní správy pod Ministerstvem vnitra ČR (dříve Úřadem vlády). Školitele zajišťuje Institut státní správy.

Ministerstvo kultury ČR (MK)

Etický kodex MK byl vydán v únoru v roce 2006. Kodex je zveřejněn na intranetu MK a je přístupný všem zaměstnancům. Příkazem ministra kultury bylo uloženo všem vedoucím zaměstnancům MK neprodleně a prokazatelným způsobem seznámit s obsahem Kodexu své podřízené (v době vydání Kodexu) a rovněž nově přijímané zaměstnance, a to ihned po jejich nástupu. Za případnou revizi odpovídá odbor lidských zdrojů. Speciální školení týkající se etického kodexu se nekonají, seznámení podřízených zaměstnanců s touto normou je v kompetenci vedoucích zaměstnanců (na základě Příkazu ministra).

Ministerstvo obrany ČR (MO)

Resort MO se řídí Kodexem etiky zaměstnanců ve veřejné správě, Slibem a Kodexem etiky vojáka z povolání a vojáka v aktivní záloze dobrovolné. Kodex etiky ve veřejné správě, který je závazný pro všechny vojáky z povolání a občanské zaměstnance, jenž v rámci služebního poměru nebo pracovního zařazení vykonávají veřejnou správu nebo se na jejím výkonu podílejí, nabyl účinnosti dnem vyhlášení ve Věstníku MO, 21.5.2001. Slib vojáka a Kodex etiky vojáka nabyli účinnosti dnem vyhlášení ve Věstníku MO, 31.12.2002. Za revizi Kodexu odpovídá vláda ČR, za Slib a Kodex etiky vojáka ministr obrany. Každý zaměstnanec je seznámen se zásadami kodexu, vojáci z povolání se zavazují plnit zásady kodexu při vstupu do služebního poměru. Oba kodexy jsou zveřejněny na intranetových stránkách MO, které jsou přístupné všem zaměstnancům resortu.

Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (MPSV)

MPSV přijalo „Kodex etiky zaměstnanců v MPSV“, kodex je účinný od 1.6.2001. Kodex byl vydán formou Příkazu ministra MPSV a je zveřejněn na intranetu MPSV. Je tedy přístupný pro všechny zaměstnance. Za aktualizaci etického kodexu odpovídá Odbor lidských zdrojů a odborných agend MPSV. Školení organizována nejsou. Každý zaměstnanec je s kodexem seznamován při nástupu do pracovního poměru. V současné době probíhá aktualizace zmíněného kodexu MPSV.

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR (MMR)

Pro zaměstnance MMR je platný etický kodex, který je vyvěšen na vnitřních stránkách MMR, je volně ke stažení na stránkách Ministerstva vnitra ČR⁴. Jeho gestorem a tvůrcem je Ministerstvo vnitra ČR. Za revizi je odpovědné Ministerstvo vnitra ČR. Zaměstnanci MMR jsou se zásadami etického kodexu seznamováni v rámci vstupního školení, jehož absolvování je povinné pro všechny nově nastupující. Za vstupní školení je v MMR odpovědný Personální odbor. Vstupní školení provádí dlouholetý pracovník Personálního odboru, který je absolventem školení certifikovaného personálního manažera a držitelem diplomu na lektorskou činnost.

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR (MPO)

MPO má zaveden etický kodex pro své zaměstnance, jedná se o Kodex zaměstnanců státní správy (Usnesení vlády ČR č. 270 z roku 2001¹). Etický kodex je součástí pracovního řádu na MPO, který každý zaměstnanec podepisuje při nástupu do zaměstnání. Podle vyjádření MPO je kodex formulován stručně a srozumitelně, proto školení týkající se etického kodexu nejsou nezbytně nutná.

Ministerstvo spravedlnosti ČR (MSP)

MSP má stanoven etický kodex a to od 23.8.2001. Kodex je zveřejněn na intranetových stránkách MSP. Jedná se o dokument, který vychází z usnesení vlády ČR č. 270 z roku 2001¹. Vzhledem k této skutečnosti, že se jedná o Usnesení vlády, revize kodexu není v rámci MSP stanovena. Seznámení s kodexem je součástí vstupního vzdělávání zaměstnanců MSP, jedná se o distanční vzdělávání, resp. samovýuku. Úvodní část vstupního vzdělávání probíhá jako samostudium, vstupní vzdělávání následně je realizováno Institutem státní správy a probíhá e-learningovou formou, popřípadě prezenční. Znalosti jednotlivých vnitřních předpisů včetně kodexu etiky jsou prověřovány prostřednictvím složení závěrečného testu.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR (MŠMT)

MŠMT má stanoven etický kodex pro své zaměstnance. Kodex je zveřejněn na internetových stránkách MŠMT⁵. Kodex vychází z etického kodexu zpracovaného pro veřejnou správu. Kodex byl vydán jako příloha Příkazu ministryně z července 2001. Za revizi kodexu odpovídá Personální oddělení MŠMT, legislativní skupina MŠMT a rovněž odbor kontroly a interního auditu MŠMT. Za dodržování etického kodexu odpovídá každý vedoucí zaměstnanec. Seznámení se s kodexem je součástí vstupního vzdělávání nových zaměstnanců, je to odpovědnost vedoucího pracovníka.

Ministerstvo vnitra ČR (MV)

MV přijalo Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě, který byl schválen Usnesením vlády č. 270 z roku 2001¹. Kodex bude od 1.1.2007 součástí pracovního řádu MV. Ten bude distribuován ve Věstníku MV a dále bude k dispozici na intranetových stránkách Personálního odboru MV. Za zveřejňování textu Kodexu i jeho úpravy odpovídá Personální odbor MV, přičemž je vázán případnými změnami, který by v kodexu učinila vláda ČR. Seznamování se s interními předpisy obecně je součástí vzdělávacího bloku vstupního vzdělávání pro všechny nově nastupující zaměstnance MV. V rámci tohoto vzdělávání se každý zaměstnanec seznámí i s pracovním řádem MV a tudíž i s Kodexem etiky. Problematiku pracovního práva a souvisejících obecně závazných i interních předpisů školí v rámci vzdělávacího bloku vstupního vzdělávání odborní zaměstnanci Personálního odboru MV, kteří se specializují na pracovní právo. Samostatně vytvořený etický kodex mají příslušníci veřejných sborů.

Ministerstvo zahraničních věcí ČR (MZV)

MZV užívá etický kodex od roku 2001, jedná se o „Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě“, který je přílohou Usnesení vlády ČR z 21.3.2001¹. Znalosti Kodexu etiky byly pro všechny zaměstnance resortu MZV, tj. MZV a jeho příspěvkových organizací, aktualizováno v květnu 2006 Sdělením Generální inspekce MZV, kterým byla připomenuta potřeba dodržování pravidel etiky a pravidel boje proti korupci obecně (Aktualizovaný vládní program boje proti

korupci, Usnesení vlády ČR z 11.5.2005, č. 560), a rovněž provádění Úmluvy o boji proti korupci podplácení zahraničních veřejných činitelů v resortu zahraničních věcí ze dne 17.12.1997, k níž ČR přistoupila a vstoupila pro ni v platnost dnem 21.3.2000 (publikována pod č. 25/2000 Sb.m.s. a do značné míry recipována do vnitrostátního práva ČR, především do předpisů trestněprávních). Kodex etiky je jakou součástí Usnesení vlády ČR k dispozici na webových stránkách vlády, Úmluva pak ve Sbírce mezinárodních smluv. Předmětnou agendou je pověřen Personální odbor MZV, z hlediska porušování pravidel pak Generální inspekce MZV. Tyto útvary odpovídají i za případnou revizi etického kodexu, která je připravena k projednání v resortu MZV v prvním čtvrtletí 2007. Dosavadním způsobem školení týkající se etického kodexu bylo Sdělení Generální inspekce, a to v souvislosti s examinační OECD ke zmíněné Úmluvě. MZV (Generální inspekce) jej zaslalo na vědomí a k případným připomínkám a širšímu použití také Ministerstvu vnitra ČR, v jehož gesci je vládní program boje proti korupci.

Ministerstvo zdravotnictví ČR (MZd)

„Etický kodex zaměstnanců MZd“ je stanoven vnitřním předpisem MZd. Tento kodex je přístupný všem zaměstnancům MZd na intranetových stránkách MZd, zároveň si mohou zaměstnanci ministerstva z intranetových stránek vytisknout vlastní kopii kodexu. Jelikož se jedná o vnitřní předpis zaměstnavatele ve smyslu ustanovení zákoníku práce, není kodex zveřejňován ani jinak zpřístupněn veřejnosti. Za revizi kodexu odpovídá Personální odbor MZd. S etickým kodexem MZd se seznamují zaměstnanci ministerstva v rámci tzv. vstupního školení, které je povinné pro všechny nastupující zaměstnance. Zaměstnanci jsou při vstupním vzdělávání úvodním školení příslušnými vedoucími zaměstnanci a dále si doplňují znalosti samostudiem. Následně se mohou zaměstnanci zúčastnit vzdělávacího kurzu „Etika jako nezbytná součást profesionality ve státní správě“ organizovaného Institutem státní správy.

Ministerstvo zemědělství ČR (MZE)

MZE má schválen etický kodex zaměstnanců MZE, který platí od 1.12.2006. Jedná se o Interní předpis závazný pro všechny zaměstnance MZE. Za revizi etického kodexu odpovídá Personální odbor MZE. Školení k etickému kodexu jsou prováděna pravidelně pro nové zaměstnance. Školení pořádá Ústav zemědělských a potravinářských informací, kde jsou všichni seznámeni s obsahem etického kodexu. Je vysvětlena hlavní idea a cíle, které by měl etický kodex plnit. Všichni účastníci školení, kteří se seznámí s kodexem to potvrzují svým podpisem. Všichni zaměstnanci MZA (včetně Zemědělských agentur a Pozemkových úřadů podřízených MZE) byli seznámeni s novou verzí kodexu a potvrdili to svým podpisem. Další samostatná školení k etickému kodexu prováděna nejsou. Školení provádějí vysokoškolsky vzdělaní pracovníci v různých oborech.

Ministerstvo životního prostředí ČR (MŽP)

MŽP má stanoven etický kodex pro své zaměstnance. Kodex byl přijat 1.2.2002. Etický kodex je součástí pracovního řádu MŽP. Za přípravu návrhu revize etického kodexu odpovídá Personální a Organizační odbor. Interní předpisy schvaluje ministr resortu svým podpisem. Školení týkající se etického kodexu jsou jedním z témat vstupního školení nových zaměstnanců. Rovněž pro vedoucí zaměstnance i řadové zaměstnance jsou organizována školení na téma etiky. Školitelem jsou odborné vzdělávací agentury, které prokazují svou kvalifikaci živnostenským oprávněním.

Národní bezpečnostní úřad (NBÚ)

Úřad se k otázkám nevyjádřil

Správa státních hmotných rezerv (SSHR)

SSHR nemá stanoven speciální etický kodex pro své zaměstnance. Tyto otázky jsou řešeny v rámci Pracovního řádu.

Státní úřad pro jadernou bezpečnost (SÚJB)

SÚJB zatím konkrétní dokument s názvem „Etický kodex zaměstnance“ nemá; a to proto, že vymezení kompetencí úřadu a jeho zaměstnanců je definováno zákony, příp. prováděcími vyhláškami k nim. Jde především o tzv. atomový zákon, dále pak o správní řád, zákon o poskytování informací a některé další. Jak jejich formulace, tak jejich vlastní aplikace poměrně přesně zahrnuje i ty povinnosti zaměstnanců, které lze pod pojem „etický kodex“ zahrnout. Pokud jde o školení v těchto otázkách, probíhají v souvislosti s přípravou k tzv. inspektorské zkoušce, kterou musí každý zaměstnanec přicházející do styku s kontrolní činností úřadu, resp. do styku s veřejností složit ve svém pracovním oboru. Platnost titulu inspektora pak musí obnovovat v periodických časových intervalech (zpravidla po uplynutí 4 let). Dále pak úřad organizuje podle potřeby školení vybraných zaměstnanců (zejména vedoucích pracovníků všech úrovní) v oblasti PR (zcela konkrétně pak v oblasti styku s veřejností), které pro úřad pořádají specializované agentury. Pokud jde o otázky ekonomicko-právní či profesní povahy, tam jsou zásady etického chování přímo vyžadovány pracovními smlouvami se zaměstnanci, v nichž je konkrétními podmínkami eliminován především střet zájmů či výskyt potenciální korupce. Úřad v současnosti zvažuje, že by dokument „Etický kodex zaměstnance SÚJB“ pravděpodobně v průběhu tohoto roku zpracoval a zveřejnil.

Nicméně, SÚJB vlastní ve stručné formě tzv. etický kodex poměrně rozsáhlé skupiny pracovníků, jedná se o kontrolní pracovníky, kteří ve své činnosti postupují podle vnitřní dokumentace VDS 037/2001 (rev. 1/2003) „Pravidla pro provádění kontrolní činnosti“. Směrnice platí od roku 2003. Přílohou č.1 této směrnice je i zmíněný etický kodex.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS)

ÚOHS má etický kodex pro své zaměstnance. Etický kodex platný od 1.1.2006. Tento kodex je pro pracovníky úřadu přístupný na intranetu a zároveň v tištěné podobě na každé sekci ÚOHS. Zaměstnanec svým podpisem stvrzuje, že je s ním seznámen. Za revizi kodexu odpovídá druhý místopředseda ÚOHS, který je zároveň zpracovatelem tohoto etického kodexu. Při vydání, eventuálně revizi, nadřízený seznámí s ustanovením své podřízené a provede výklad či zodpoví případné dotazy. Za interpretaci a výklad ustanovení odpovídá 2. místopředseda ÚOHS, který kromě jiného zodpovídá i za personální záležitosti úřadu. Současná druhá místopředsedkyně je vzděláním právnička a má také desetiletou praxi v personalistice.

Úřad průmyslového vlastnictví (ÚPV)

Zaměstnanci ÚPV se při své práci řídí, kromě závazných právních předpisů a vnitřních předpisů, Kodexem etiky zaměstnanců ve veřejné správě, který vydala vláda ČR jako přílohu Usnesení č. 270 z roku 2001¹. Kodex je zveřejněn na intranetu ÚPV. Za revizi kodexu odpovídá vláda ČR. Zaměstnanci ÚPV jsou seznamováni s kodexem při vstupním pohovoru a v rámci vstupního vzdělávání. První seznámení s etickým kodexem podává ředitel sekretariátu předsedy ÚPV, ing. Josef Dvornák.

Úřad vlády ČR (ÚV)

Etický kodex je k dispozici pro všechny zaměstnance ÚV v elektronické podobě (intranet, informační systém, Dokumenty, Směrnice), v tištěné formě je uložen v sekretariátech odborných útvarů k nahlédnutí pro zaměstnance. Za revizi etického kodexu zodpovídá Personální odbor (ředitel odboru). Zaměstnanci jsou seznamováni s kodexem na tzv. vstupním školení, které organizuje Personální odbor.

ZÁVĚR A DOPORUČENÍ

Čtvrtá část studie obsahuje závěr ze screeningu týkající se etických kodexů a následná doporučení. Pro doplnění výsledků dotazování je k dispozici Tabulka v Příloze č. 2.

Z celkového počtu oslovených ústředních orgánů státní správy, tedy počet 26, odpovědělo 24. Informace nebyly zaslány Ministerstvem dopravy ČR a Národním bezpečnostním úřadem ČR. Ve všech ostatní případech byly požadované informace dodány.

Závěr společně s doporučeními v této části studie koresponduje se zadanými cíly studie. **Cílem** studie bylo: zjistit jak jsou v České republice u orgánů státní správy, v tomto případě u ústředních orgánů státní správy, aplikovány etické kodexy; většina oslovených ústředních orgánů státní správy byla velmi ochotná ke komunikaci a poskytování vyžádaných informací. Na základě zasláných odpovědí je možné sdělit, že většina ústředních orgánů státní správy má zaveden etický kodex, buď svůj vlastní, který je přizpůsoben specifickým potřebám vyplývajících z činnosti příslušného úřadu nebo odkazují a řídí se vládním Usnesením č. 270 z roku 2001¹, který obsahuje Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě.

Dílní cíle byly tyto:

- **zjistit, v kterých orgánech státní správy jsou etické kodexy zavedeny;**
Pouze dva úřady ústředních správních orgánů, Správa státních hmotných rezerv a Státní úřad pro jadernou bezpečnost, odpovědělo v tom smyslu, že nemá stanoven speciální etický kodex pro své zaměstnance. Záležitosti etiky a etických pravidel chování jsou v těchto úřadech zakotveny například v Pracovních řádech platné pro všechny zaměstnance úřadu, v zákonných normách nebo vyhláškách, apod., podrobnosti naleznete v části třetí.
- **v jaké formě jsou etické kodexy zavedeny;**
Etické kodexy v rámci jednotlivých ústředních orgánů státní správy jsou zařazeny jako interní předpisy například jako opatření předsedy úřadu, příkaz ministra nebo ministryně, etické kodexy se objevují jako součást pracovních a organizačních řádů úřadů a objevují se i v dalších formách interních předpisů. U většiny dotazovaných ústředních orgánů státní správy jsou etické kodexy pro potřebu zaměstnanců úřadu zveřejněny na intranetových stránkách nebo jsou k dispozici na personálních odborech, u vedoucích zaměstnanců nebo na sekretariátech jednotlivých organizačních složek příslušného úřadu. Odlišnosti byly v případě Ministerstva zahraničních věcí ČR, které jako formu etického kodexu použilo tzv. Sdělení Generální inspekce ministerstva. V případě Ministerstva obrany a vnitra je etický kodex k dispozici ve Věstníku ministerstva.
- **kdo je odpovědný za revizi etických kodexů příslušného orgánu státní správy;**
Podle zasláných odpovědí, z většiny provádějí revizi etického kodexu samy úřady ústřední státní správy. Pouze v šesti případech byl odpovědným jmenován jiný orgán, tzn. gestor Kodexu etiky zaměstnanců ve veřejné správě Ministerstvo vnitra ČR nebo vláda ČR. Za revizi etického kodexu jsou z většiny zodpovědné personální odbory úřadů, nicméně může být stanoven jiný odbor nebo zaměstnanec úřadu, který má odpovědnost za revizi etického kodexu, jako například v Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže je to 2. místopředseda úřadu.
- **zda jsou organizována školení k etickým kodexům, pro koho jsou případná školení určena;**
Z většiny jsou zaměstnanci seznamováni s etickým kodexem v rámci tzv. vstupního vzdělávání. Jak bylo zmíněno výše, tuto roli může, a ve většině případech také zastává, samotný úřad. V některých případech najímá externí agenturu či využívá služeb Institutu státní správy. Do 12 měsíců od vstupu do pracovního poměru je třeba, aby každý zaměstnanec absolvoval tzv. vstupní vzdělávání následné, které zajišťuje daný úřad ústřední státní správy a Institut státní správy. Menšina oslovených úřadů pověřuje seznámením s etickým kodexem úřadu vedoucí zaměstnanec, u Ministerstva

zahraničních věcí probíhá seznámení „formou“ Sdělení Generální inspekce ministerstva.

– **kdo jsou školitelé a jakou mají kvalifikaci;**

Kvalifikace školitelů je, dle zaslaných odpovědí, většinou nejednotná a málo specifická. Školení provádějí pro daný úřad buď externí agentury a firmy, Institut státní správy nebo je školitelem vedoucí zaměstnanec. Také zde platí, že z většiny školení organizačně zajišťuje personální oddělení úřadu. Pokud se školení týká Institutu státní správy, jsou tvůrci vzdělávacích aktivit zaměstnanci Institutu státní správy, kteří mají dlouhodobé zkušenosti s podobnými vzdělávacími aktivitami. Pokud jsou školiteli externí agentury, měli by mít potřebné licence a akreditace a pokud jsou školiteli například vedoucí zaměstnanci nebo zaměstnanci personálních oddělení, jejich kvalifikace může být různá (právní vzdělání, dlouholetá praxe v personalistice apod.), detaily jsou uvedeny v podrobných výsledních dotazování ve třetí části studie.

Tato studie se omezila „pouze“ na ústřední orgány státní správy, tzn. na 26 úřadů. Dle mého názoru by podobným screeningem mohli projít i ostatní úřady státní správy a samosprávy v České republice. Jako pozitivní hodnotím vstřícnost, kterou jednotlivé úřady projevily v rámci této studie. Pozitivně je třeba hodnotit rovněž fakt, že většina úřadů má svůj vlastní etický kodex nebo se řídí vládním Usnesením č. 270 z roku 2001¹ a z většiny jsou informace týkající se etických kodexů zahrnuty do vzdělávacích aktivit úřadů ústřední státní správy. V některých případech je málo jasný systém odpovědnosti za revizi etických kodexů (ve většině za revizi odpovídají personální odbory, na některých úřadech je odpovědnost přisuzována Ministerstvu vnitra ČR nebo vládě ČR). Otevřenou otázkou pak je kvalifikace školitelů na jednotlivých úřadech. Vhodnější řešení by bylo unifikovat systém vstupního vzdělávání a jasně stanovit kdo a s jakou kvalifikací bude školicí aktivity provádět, pokud tato kompetence nebude patřit Institutu státní správy jako u vstupního vzdělávání následném.

Jakým způsobem jsou etické kodexy dodržovány, jaké jsou sankce za jejich porušení, kdo tuto kontrolu provádí, jaká je jeho kompetence, podobné otázky je třeba ještě zodpovědět prostřednictvím jiné a rozsahově širší studie veřejného sektoru.

Etické chování zaměstnanců našich správních úřadů včetně politických činitelů by mělo být v zájmu, jak široké laické veřejnosti, tak i v zájmu veřejnosti odborné. Vzhledem k tomu, že zaměstnanci státní správy vykonávají veřejnou službu pro občany České republiky, hospodaří s veřejnými zdroji a jsou odpovědní za fungování správních orgánů v rámci řízení státu, důraz na jejich etickou „kvalifikaci“ je na místě.

PŘÍLOHY

Příloha č.1: Usnesení vlády ČR č. 270 z roku 2001¹

Příloha č. 2: Tabulka

Příloha č. 3: Přehled správních úřadů

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 21. března 2001 č. 270 + P

ke Kodexu etiky zaměstnanců ve veřejné správě

Vazba na záznam z jednání vlády:

V l á d a

I. s c h v a l u j e Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě uvedený v příloze tohoto usnesení (dále jen „Kodex“);

II. u k l á d á

1. členům vlády a vedoucím ústředních orgánů státní správy vydat Kodex pro potřeby jejich úřadů a seznámit s ním jejich zaměstnance,

2. přednostům okresních úřadů

a) vydat Kodex pro potřeby okresního úřadu a seznámit s ním jeho zaměstnance,

b) seznámit starosty obcí v obvodu své působnosti s tímto usnesením,

3. ministru vnitra vydat Kodex formou informativního materiálu pro veřejnost;

III. d o p o r u j e hejtmanům, primátorovi hlavního města Prahy, primátorům měst Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Ostrava, Opava, Havířov a Most a starostům městských částí

1. seznámit zaměstnance jejich úřadů s Kodexem,

2. postupovat podle Kodexu,

3. v případě potřeby vydat pro jejich úřady vlastní etický kodex vycházející z

Kodexu.

Provedou:

členové vlády a vedoucí
ostatních ústředních orgánů
státní správy,
přednostové okresních úřadů,
primátoři měst Kladno,
České Budějovice, Plzeň,
Karlovy Vary, Ústí nad Labem,
Liberec, Hradec Králové,
Pardubice, Jihlava, Brno,
Zlín, Olomouc, Ostrava,
Opava, Havířov, Most

Na vědomí:

hejtmani

Předseda vlády

Ing. Miloš Z e m a n , v. r.

P ř í l o h a
k usnesení vlády
ze dne 21. března 2001 č. 270

K o d e x

etiky zaměstnanců ve veřejné správě

Preambule

Základními hodnotami, které má každý zaměstnanec veřejné správy ctít a vytvářet tak základ pro vybudování a udržení důvěry veřejnosti, jsou zákonnost při rozhodování a rovný přístup ke všem fyzickým i právnickým osobám. Zaměstnanec veřejné správy má zájem na efektivním výkonu veřejné správy, a proto si dalším vzděláváním prohlubuje svoji odbornost. Účelem Kodexu je podporovat žádoucí standardy chování zaměstnanců ve veřejné správě a informovat veřejnost o chování, jež je oprávněna od zaměstnanců ve veřejné správě očekávat.

Článek 1

Základní ustanovení

1. Kodex je doporučením pro zaměstnance správních úřadů a pro zaměstnance územních samosprávných celků (dále jen „zaměstnanec“).
2. Zaměstnanec vykonává svou práci ve shodě s Ústavou České republiky, zákony a dalšími právními předpisy a zároveň činí vše nezbytné pro to, aby jednal v souladu s ustanoveními Kodexu.

Článek 2

Obecné zásady

1. Výkon veřejné správy je službou veřejnosti, zaměstnanec ji vykonává na vysoké odborné úrovni, kterou si studiem průběžně prohlubuje, s nejvyšší mírou slušnosti, porozumění a ochoty a bez jakýchkoli předsudků.
2. Zaměstnanec jedná korektně s ostatními zaměstnanci úřadu i se zaměstnanci jiných úřadů veřejné správy.
3. Zaměstnanec činí rozhodnutí a řeší záležitosti objektivně na základě jejich skutkové podstaty, přihlížející pouze k právně relevantním skutečnostem, a bez zbytečných průtahů. Nejedná svévolně k újmě jakékoliv osoby, skupiny osob nebo orgánu či složky právnické osoby, ale naopak prosazuje práva a oprávněné zájmy občanů.

Článek 3

Střet zájmů

1. Zaměstnanec nepřipustí, aby došlo ke střetu jeho soukromého zájmu s jeho postavením jako zaměstnance ve veřejné správě. Soukromý zájem zahrnuje jakoukoliv výhodu pro něj, jeho rodinu, blízké a příbuzné osoby a právnické nebo fyzické osoby, se kterými měl nebo má obchodní nebo politické vztahy.
2. Zaměstnanec se neúčastní žádné činnosti, která se neslučuje s řádným výkonem jeho pracovních povinností nebo tento výkon omezuje.
3. Pokud si není zaměstnanec jist, zda jde o činnost slučitelnou s jeho podílem na výkonu veřejné správy, projedná záležitost se svým nadřízeným.

Článek 4

Politická nebo veřejná činnost

1. Zaměstnanec jedná při výkonu veřejné správy politicky nestranným způsobem.
2. Zaměstnanec nebude vykonávat takovou politickou nebo veřejnou činnost, která by mohla narušit důvěru občanů v jeho schopnost nestranně vykonávat své služební povinnosti.

Článek 5

Dary a jiné nabídky

1. Zaměstnanec nevyžaduje ani nepřijímá dary, úsluhy, laskavosti, ani žádná jiná zvýhodnění, která by mohla ovlivnit nebo zdánlivě ovlivnit rozhodování ve věci, narušit profesionální přístup k věci, nebo která by bylo možno považovat za odměnu za práci, která je jeho povinností.
2. Zaměstnanec nedovolí, aby se v souvislosti se svým zaměstnáním ve veřejné správě dostal do postavení, ve kterém je zavázán oplatit prokázanou laskavost, nebo které jej činí přístupným nepatřičnému vlivu jiných osob.
3. Pokud je zaměstnanci v souvislosti s jeho zaměstnáním ve veřejné správě nabídnuta jakákoli výhoda, odmítne ji a o nabídnuté výhodě informuje svého nadřízeného.
4. Zaměstnanec se v soukromém životě vyhýbá takovým činnostem, chování a jednání, které by mohlo snížit důvěru ve veřejnou správu v očích veřejnosti, nebo dokonce zavdat příčinu k vydírání zaměstnance v důsledku jeho jednání v rozporu s právními předpisy nebo etickými normami.

Článek 6

Zneužití úředního postavení

1. Zaměstnanec nevyužívá výhody vyplývající z jeho postavení, ani informace získané při výkonu veřejné správy pro svůj soukromý zájem. Je jeho povinností vyhnout se konfliktům zájmů i předcházet takovým situacím, které mohou podezření z konfliktu zájmů vyvolat.
2. Zaměstnanec nenabízí ani neposkytuje žádnou výhodu jakýmkoliv způsobem spojenou s jeho postavením ve veřejné správě, pokud to zákon neumožňuje.
3. Zaměstnanec neuvádí vědomě v omyl ani veřejnost ani ostatní zaměstnance v úřadu.
4. S informacemi získanými při výkonu veřejné správy zaměstnanec nakládá s potřebnou důvěrností a poskytuje jim příslušnou ochranu. Přihlíží přitom náležitě k právu veřejnosti na přístup k informacím v rozsahu daném příslušnými zákony.

Článek 7

Oznámení nepřípustné činnosti

1. Zaměstnanec vynakládá veškeré úsilí, aby zajistil maximálně efektivní a ekonomické spravování a využívání finančních zdrojů, zařízení a služeb, které mu byly svěřeny. V případě, že zjistí ztrátu nebo újmu na majetku ve státním vlastnictví nebo na majetku ve vlastnictví územních samosprávných celků, podvodné či korupční jednání, oznámí tuto skutečnost nadřízenému vedoucímu zaměstnanci, popřípadě příslušnému orgánu činnému v trestním řízení.
2. V případě, že je zaměstnanec požádán, aby jednal v rozporu s právní úpravou, nebo způsobem, který představuje možnost zneužití úřední moci, odmítne takové jednání a oznámí tuto skutečnost svému nadřízenému.

Název úřadu	Kodex ano/ne(1)	Datum přijetí (2)	Forma kodexu (3)	Revize kodexu (4)	Školení (5)	Způsob seznámení s kodexem (6)	Kodex zaslán (7)
Český báňský úřad	ano	15.4.2001	Opatření předsedy ČBÚ č. 5	ne	ano	Přijímací řízení	ano
Český statistický úřad	ano	17.9.2001	Rozhodnutí předsedy ČSÚ č. 15/2001	ano	ano	Univerzální vz. blok pro úředníky st. správy	ano
Český telekomunikační úřad	ano	2005	Závazný pokyn ČTÚ č. 23/2005	ano	ano	Vstupní vzdělávání	ne
Český úřad zeměměřičský a katastrální	ano	2001	Opatření předsedy ČÚZK	ano	ano	V rámci plnění protikorup. progr.	ano
Energetický regulační úřad	ano	nespecifikováno	Organizační a Pracovní řád	ne	ano	Vstupní vzdělávání	ano
<i>Ministerstvo dopravy</i>							
Ministerstvo financí	ano	1.1.1999	Pracovní řád ministerstva	ano	ano	Vstupní školení	ano
Ministerstvo informatiky	ano	1.2.2003	Rozhodnutí ministra informatiky	ano	ano	Vstupní školení	ano
Ministerstvo kultury	ano	únor 06	Příkaz ministra	ano	ne	S normou seznamuje vedoucí zam.	ano
Ministerstvo obrany	ano	21.5.2001	Věstník MO	ne	ano	Jednorochní školení ke kodexu	ano
Ministerstvo práce a sociálních věcí	ano	1.6.2001	Příkaz ministra	ano	ne	Zam. se s kodexem seznamuje při nástupu	ano
Ministerstvo pro místní rozvoj	ano	21.3.2001	volně ke stažení na webu MMR	ne	ano	Vstupní školení	ano
Ministerstvo průmyslu a obchodu	ano	20.10.2005	Pracovní řád MPO	nespecifikováno	ne	součást Pracovního řádu	ano
Ministerstvo spravedlnosti	ano	23.8.2001	nespecifikováno	ne	ano	Vstupní vzdělávání, samostudium	ano
Ministerstvo školství, ml. a tv	ano	červenec 01	Příkaz ministryně	ano	ano	Vstupní vzdělávání	ano
Ministerstvo vnitra	ano	21.3.2001	Pracovní řád, Věstník MV	ano	ano	Vstupní vzdělávací blok	ano
Ministerstvo zahraničních věcí	ano	2001	Sdělení Generální inspekce MZV	ano	ano	Sdělení Generální inspekce MZV	ano
Ministerstvo zdravotnictví	ano	nespecifikováno	vnitřní předpis MZd. blíže nespec.	ano	ano	Vstupní vzdělávání	ne
Ministerstvo zemědělství	ano	1.12.2006	Interní předpis, blíže nespec.	ano	ano	Vstupní vzdělávání	ano
Ministerstvo životního prostředí	ano	1.2.2002	Pracovní řád MŽP	ano	ano	Vstupní vzdělávání	ano
<i>Národní bezpečnostní úřad</i>							
Správa státních hmotných rezerv	ne	nespecifikováno	nespecifikováno	nespecifikováno	nespecifikováno	nespecifikováno	ne
Státní úřad pro jadernou bezpečnost	ne	nespecifikováno	nespecifikováno	nespecifikováno	nespecifikováno	nespecifikováno	ne
Úřad pro ochranu hospodářské soutěže	ano	1.1.2006	Interní předpis, blíže nespec.	ano	ne	Seznámení s kodexem nadřízeným	ne
Úřad průmyslového vlastnictví	ano	21.3.2001	Usnesení č.270 z r. 2001	ne	ano	Vstupní pohovor a vstupní vzdělávání	ano
Úřad vlády ČR	ano	21.3.2001	Interní předpis, viz Usnesení č.270	ano	ano	Vstupní školení	ano

Příloha č.2: Tabulka

(1) úřad má "vlastní" kodex / aplikuje vl. Us. č. 270 z 2001

(2) datum přijetí kodexu

(3) interní forma kodexu

(4) revize kodexu je prováděna úřadem

(5) školení, která zahrnují i etický kodex

(6) jak jsou zam. s kodexem seznamováni

(7) úřad poskytl svůj vlastní kodex / odkaz Us. č.270

Příloha č.3: Přehled správních úřadů

BIBLIOGRAFIE

Odkazy:

- ¹ Usnesení vlády České republiky č. 270 z roku 2001;
http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_test.nsf; [16.12. 2006]
- ² Portál veřejné správy České republiky; http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/; [14.12. 2006]
- ³ Webové stránky Českého statistického úřadu;
http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/klicove_dokumenty; [3.1. 2007]
- ⁴ Webové stránky Ministerstva vnitra ČR;
<http://www.mvcr.cz/sprava/dokumenty/kodex.html>; [19.12. 2006]
- ⁵ Webové stránky Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR;
<http://www.msmt.cz>; [20.12. 2006]
- ⁶ Etika ve veřejné službě pro nové tisíciletí, Richard A. Chapman: SLON, Praha, 2003, 1. vyd., s. 263, ISBN0 7546 1063 2 (aj) ISBN 80-86429-14-8 (čj), str. 16
- ⁷ Etika ve veřejné službě pro nové tisíciletí, Richard A. Chapman: SLON, Praha, 2003, 1. vyd., s. 263, ISBN0 7546 1063 2 (aj) ISBN 80-86429-14-8 (čj), str. 248
- ⁸ Etika ve veřejné službě pro nové tisíciletí, Richard A. Chapman: SLON, Praha, 2003, 1. vyd., s. 263, ISBN0 7546 1063 2 (aj) ISBN 80-86429-14-8 (čj), str. 191
- ⁹ Teorie státní správy, kolektiv autorů: UK Praha, 1990, 1.vyd., s. 112, ISBN neuv., str. 16

Internetové stránky:

Portál veřejné správy České republiky; http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/; [14.12. 2006]

Usnesení vlády České republiky č. 270 z roku 2001;
http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_test.nsf; [16.12. 2006]

Webové stránky Českého statistického úřadu;
http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/klicove_dokumenty; [3.1. 2007]

Webové stránky Ministerstva vnitra ČR; <http://www.mvcr.cz/sprava/dokumenty/kodex.html>;
[19.12. 2006]

Použitá literatura:

Etika ve veřejné službě pro nové tisíciletí, Richard A. Chapman: SLON, Praha, 2003, 1. vyd., s. 263, ISBN0 7546 1063 2 (aj) ISBN 80-86429-14-8 (čj)

Teorie státní správy, kolektiv autorů: UK Praha, 1990, 1.vyd., s. 112, ISBN neuv.

POZNÁMKY

Podobnou stručnou analýzu na téma etických kodexů provedlo v roce 2003 Občanské sdružení Oživení. Podrobnosti jsou k dispozici na jejich internetových stránkách

www.greenways.cz na tomto odkazu: http://www.bezkorupce.cz/eticke_kodexy.php

[12.1.2006]